

به همت موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران نخستین پیش همایش فلسفه و علوم انسانی با دبیری علمی مالک شجاعی جشوقانی یکشنبه ۱۰ خرداد از ساعت ۱۴ در این موسسه برگزار می‌شود. در این نشست غلامعلی حدادعادل با موضوع «از فلسفه به علوم انسانی»، عبدالحسین خسروپناه با موضوع «کاربست حکمت متعالیه در علوم اجتماعی»، سیدحمید طالب‌زاده با موضوع «طرح مساله علوم انسانی از افق حکمت اسلامی»، محمدامین قاضی‌راد با موضوع «سازها و ناسازها در رابطه فلسفه و علوم انسانی»، و سیدمحمدتقی موحدابیطی سخنرانی خواهند داشت. موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران در خیابان ولیعصر (عج) خیابان نوفل لوشاتو، خیابان شهید اراکلیان، پاک ۶ واقع است.

دیدگاه آنتونی گیدنز درباره نژادپرستی در آمریکا و انگلیس

نژادپرستی نهادینه شده در رفتار پلیس ها

آنتونی گیدنز را ایرانیان با کتاب معروفش در حوزه علوم اجتماعی با عنوان «جامعه‌شناسی» (Sociology) می‌شناسند که توسط دو مترجم، منوچهر صبوری و حسن چاوشیان ترجمه و در سال‌های ۱۳۷۳ و ۱۳۸۶ منتشر شده است. این کتاب در واقع یک کتاب درسی به سبک آمریکایی و شاید یک منبع عامه‌فهم از مباحث حوزه‌های جامعه‌شناسی است. بهانه سیاستمداران برای توجیه برخوردهای تبعیض‌آمیز پلیس در قبال اقلیت‌های محروم و اقلیت‌های قومی و نژادی همچون سیاهان در جامعه آمریکا و بریتانیا آن است که آنها خود عاملان گسترش جرم و جنایت هستند. اما شهرت آنتونی گیدنز در کشورش از نسبت‌های سیاسی وی می‌آید. او مشاور دولت تونی بلر و نظریه‌پرداز حزب کارگر نوین و چپ نو بوده است. از جمله مسائلی که اخیراً مورد توجه گیدنز قرار گرفته، مباحثی در جامعه‌شناسی حقوق و جامعه‌شناسی آسیب‌های اجتماعی است مانند نژادپرستی. او نژادپرستی را نهادی در پلیس، در مواجهه با سیاه‌پوستان می‌داند. جریان مرگ یک جوان سیاه‌پوست توسط پلیس در سال ۲۰۱۰ و اتفاقات بعد از آن از جمله اعتراضات مردم در منطقه تاتنهام لندن که در شهرهایی چون بیرمنگام، لیورپول و بریستول نیز گسترش یافت، توسط رسانه‌های دنیا مخابره شد. معضلاتی مشابه این نیز در در مقاطع مختلف در ایالات متحده آمریکا نمود یافته، که آخرین نمونه آن ناآرامی‌های گسترده بالتیمور آمریکا در اعتراض به کشته شدن فردی گری جوان سیاه‌پوست ۲۵ ساله است. کتاب گیدنز به خوبی در فصل‌های مختلف ابتدا به چرایی وقوع جرم می‌پردازد و نسبت سیاه‌پوستان را با عوامل وقوع جرم چون حاشیه‌نشینی، تحقیر و فقر بررسی می‌کند. پس از آن به تعریف نژادپرستی از منظر مختلف می‌پردازد. گیدنز سپس روشن می‌کند که سیاهان واقعاً قربانی هستند یا مجرم و به تعارضات و مشکلات اجتماعی اقلیت‌های قومی و اقلیت محروم جامعه با اکثریت سفیدپوست می‌پردازد. او نمونه‌هایی از خشونت و نژادپرستی توسط پلیس آمریکا و انگلیس را مطرح می‌کند و طرح و نظریات خود را روی آنها پیاده می‌کند.

از محروم بودن تا مجرم شدن

اولین بهانه سیاستمداران حاکمه برای توجیه برخوردهای تبعیض‌آمیز پلیس در قبال اقلیت سیاهان در جامعه آمریکا جامعه بریتانیا، آن است که آنها خود عاملان گسترش جرم و جنایت هستند؛ این مساله‌ای است که گیدنز به آن می‌پردازد. او تلاش دارد به نگرش‌های موجود درباره قربانیان و نیز مجرمان بپردازد و دیدگاه سیاستمداران و نیز رسانه‌ها را در این باره نقد کند. به زعم او، «میزان احتمال اینکه کسی قربانی جرم و جنایت شود پیوند تنگاتنگی با ناحیه زندگی او دارد. مناطقی که از محرومیت‌های مادی بیشتر رنج می‌برند در کل نرخ‌های جرم بالاتری دارند؛ افرادی که در محله‌های مناطق درون‌شهری زندگی می‌کنند، در معرض تهدید خطر قربانی شدن به دست جرم و جنایت هستند. این واقعیت که اقلیت‌های قومی به‌صورت بی‌تناسبی در مناطق درون‌شهری تمرکز یافته‌اند، ظاهراً عامل مهمی در بالا بودن نرخ‌های قربانیان در این نواحی است.» (ص ۳۲۷)

درباره آگوست کنت موسس جامعه‌شناسی کلاسیک

پوزیتیویست‌ها جشن خواهند گرفت

اهمیت تولد دوپست و اندی سالگی کنت در پیوند نامرئی تولد او یا معرفی جامعه‌شناسی به‌عنوان یک علم به محافل دانشگاهی بوده است؛ چون وی به‌عنوان بنیانگذار جامعه‌شناسی شناخته می‌شود. ولی به عقیده بسیاری کنت یگانه بانی علم جامعه‌شناسی نبوده است

فرضیه جامعه‌شناسی همان احساسی را داشته باشد که مثلاً یک شیمیدان به محلول آزمایشگاهی خودش دارد.

مدشدگی روش

برخی بر روش‌های کمی نقد اخلاقی دارند و برخی هم بنابه دلایل خودشان منتقد آن هستند. این گروه در عوض پیگیری همبستگی بین دو متغیر تلاش می‌کنند ذهنیات و باورهای جامعه را تشریح کنند و علل وقایع را بشکافند و تعبیری برای جامعه خود داشته باشند. اما حمیدرضا جلالی پور، استادیار جامعه‌شناسی دانشگاه تهران در همین باره می‌گوید: «در دنیا دعوایی بر سر به کارگیری روش‌های جامعه‌شناسی نیست و تنشی که در ایران در این باره وجود دارد، مخلوش و جعلی است.» به عقیده این استاد دانشگاه گرایش شدید

دانشجویان جامعه‌شناسی به روش‌های کیفی می‌تواند ناشی از بی‌اطلاعی آنها از روش‌های کمی باشد. جلالی پور ضمن معجول دانستن تنش‌های امروز دانشگاه درباره بحث‌های روش‌های کمی یا کیفی، می‌گوید: «نباید این تصور ایجاد شود که روش‌های کیفی بدون ضابطه و قاعده هستند؛ اگر بنا بود روش‌های کیفی بدون ضابطه باشند نیازی به تأسیس دانشگاه و تدریس جامعه‌شناسی نبود و هرکس می‌توانست باورها و اعتقادات خود را بنویسد و منتشر کند.» با این حال برخی این چرخش روشی در پژوهش‌های علوم اجتماعی را نوعی اعاده‌حیثیت از علم جامعه‌شناسی می‌دانند، چرا که در سالیان گذشته از این روش به صورت غیر حرفه‌ای استفاده شده است. جلالی پور در همین باره می‌گوید: «ما زمانی می‌توانیم از روش کیفی استفاده کنیم که به این نتیجه رسیده باشیم که نظریات پیشین نمی‌توانند پاسخی راهگشا برای موضوع مورد مطالعه ما داشته باشند. مثلاً ممکن است نظریاتی درباره حرکت جامعه مدنی و جنبش اجتماعی وجود داشته باشد اما نتواند مسائل ایران را بازگو کند بنابراین به سراغ تئوری‌های زمینه‌ای می‌رویم تا به نظریه‌ای مختص به ایران دست پیدا کنیم.» جلالی پور سپس به تعبیری از آنتونی گیدنز اشاره کرد و گفت: «مرز تحقیق زمانمند و مکان‌مند است.» به عقیده او ما باید ویژگی‌های زمانی و مکانی پژوهش را در نظر بگیریم.

مشکلی به اسم کمبود پژوهش

اما به عقیده برخی اشتیاق مدیران و دولتی‌ها به عدد و رقم است و مدیران عدد و رقم را نسبت به مفاهیم انتزاعی بهتر می‌فهمند اما جلالی پور نقد جالب توجهی را به مساله پژوهش در سازمان‌های ایران یادآور می‌شود. وی در ادامه می‌گوید: «مشکل اصلی ایران کمبود پژوهش است، امروز به قدری کارهای پژوهشی کم شده است که دیگر مجال برای بحث درباره کمی یا کیفی بودن آن، خالی از فایده است.» وی سپس به مساله ناکارآمدی بی‌نتیجه بودن اندک پژوهش‌ها اشاره کرد و گفت: «حتی اندک پژوهشی هم که انجام می‌شود به ارزشیو ادوات و مراکز دولتی می‌رود، در حالی که محقق باید از راهکار و نتایج خود دفاع کند و درباره نحوه اتخاذ تصمیم نسبت به اجرای نتایج پژوهش برنامہ‌ریزی شود.»

تحلیل شیعه‌شناسی غرب

گروه تاریخ و تمدن غرب پژوهشکده غرب‌شناسی و علم‌پژوهی در نظر دارد کارگاه آموزشی یک روزه‌ای با عنوان «تحلیل شیعه‌شناسی غرب (درباره اصول عقاید شیعه دوازده امامی)» برگزار کند. این کارگاه توسط مریم صانع پور مولف کتاب «شیعه‌شناسان غربی و اصول اعتقادات شیعه دوازده امامی» تشکیل خواهد شد. این کارگاه یک روزه، دوشنبه ۲۵ خرداد از ساعت ۹ صبح در محل سالن اندیشه پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار خواهد شد.

کاوشی نو در فقه اسلامی

شماره جدید فصلنامه «کاوشی نو در فقه اسلامی»؛ فقه» با مقالاتی از اعضای هیات علمی و محققان پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی منتشر شد. مطلوبیت افزایش جمعیت مسلمانان از نگاه فقهی، درآمدی بر فقه و سبک زندگی، رعایت عدالت در تعدد زوجات، دعوت شبانه و مسئولیت کفبری دعوت‌کننده و مذاق شرع در کیفیت و اعتبار عناوین برخی از مقالات شماره ۱۷۸ این فصلنامه هستند.

پیام دکتر میرزاده در کنفرانس ملی هویت در واحد رودهن:

واحد رودهن قدم مهمی در خصوص پدیده هویت برداشته است

هویتی قابل دفاع دارد در معرض تهدید است.» الهیاری گفت: «هویت ایرانی و اسلامی هویتی است که شاید ریشه‌دارترین هویت در تاریخ است و برای آینده بشریت دارای پیام، برنامه و آرمان است. بنابراین دشمنان ما با برنامه‌هایی درصدد تضعیف این فرهنگ هستند که ما باید با تحقیقات، مطالعات، رسدها و پایش‌های دقیق و به موقع از این فرهنگ غنی محافظت کنیم.» وی گفت: «ما باید برای همه طرح‌های بزرگ ملی و کشوری یک پیوست هویت داشته باشیم. یعنی آیا پروژه‌هایی که در کشور انجام می‌شود هویت ملی و مذهبی و هویت دینی افسراد و آحاد جامعه را تقویت می‌کند یا خیر؟ باید رصد دقیقی کرد و خوشبختانه هماپیشی که شروع شده می‌تواند نقطه آغازی باشد برای کارهای علمی و پژوهشی و تحقیقاتی دقیق و رصد این موضوع که جوانان ما به آن هویت مطلوبی که مورد نظر است برسند.»

هویت توسط حوزه‌های مختلف دکتر میرهاشمی معاون پژوهش و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن و دبیر کنفرانس ضمن تأکید بر موضوع بررسی علمی و آکادمیک هویت توسط حوزه‌های مختلف علمی گزارشی اجمالی در مورد فرآیند دریافت، بررسی و نحوه ارائه نتایج کنفرانس گفت: «تعداد مقاله‌های رسیده ۷۴ مقاله است که از بین آنها ۱۲ مقاله در قالب سخنرانی و ۴۴ مقاله در قالب پوستر در کنفرانس ارائه شده و در فصلنامه علمی پژوهشی به چاپ رسیده است.»

هویت ایرانی و اسلامی یک هویت ریشه‌دار و تاریخی است

دکتر الهیاری رئیس سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ضمن اشاره به اهمیت موضوع هویت گفت: «امیدواریم برگزاری این کنفرانس چشم‌اندازی برای آینده باشد.» وی گفت: «موضوع هویت از منظرهای

واحد رودهن به‌عنوان یکی از واحدهای جامع مجموعه بزرگ دانشگاه آزاد اسلامی با برگزاری کنفرانس ملی «هویت؛ عوامل و زیرساخت‌ها» قدم مهمی در زمینه پدیده هویت برداشته است. هدف اساسی این همایش تبادل آرا و نظرات متخصصان و صاحب‌نظران و ارائه یافته‌های مبتنی بر مطالعه در کشور اسلامی ما بوده است تا با تکیه بر آنها به برخی مسائل مرتبط با حوزه‌های مختلف موضوع «هویت» از زوایای حوزه‌های مختلف علمی و اجتماعی مانند روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، هنر، معماری و انتظامی بپردازد. امید است با توکل به خداوند بزرگ برگزاری این کنفرانس گامی هرچند کوچک در این مسیر باشد.»

در ادامه دکتر شجاع گفت: «قرار بر این است که ما دبیرخانه دائمی همایش هویت را تشکیل دهیم و این همایش اولین گام و مقدمه کار بود.»

بررسی علمی و آکادمیک

رودهن- ایرج صادقلی: کنفرانس ملی هویت عوامل و

زیرساخت‌ها به همت معاونت پژوهشی، نیروی انتظامی ویژه شرق استان تهران و مجمع تشخیص مصلحت نظام در واحد رودهن برگزار شد.

به گزارش فرهیختگان، کنفرانس ملی «هویت؛ عوامل و زیرساخت‌ها» با حضور دکتر الهیاری رئیس سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی، مهدی مظفرنیا رئیس پژوهشکده علوم اجتماعی و انقلاب، دکتر نفی شجاع رئیس دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، حجت‌الاسلام حاج آقا امیری رئیس عقیدتی سیاسی فرماندهی انتظامی ویژه شرق استان تهران، مدیران ارشد نیروی انتظامی ویژه شرق استان تهران، سرهنگ مرادی فرمانده انتظامی شهرستان دماوند، مسئولان ادارات شهرستان دماوند و بخش رودهن، معاونان، استادان، کارکنان و دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی در سالن آمفی‌تئاتر مجتمع امام علی (ع) دانشگاه آزاد اسلامی رودهن برگزار شد. در این کنفرانس دکتر شجاع رئیس واحد رودهن پیام دکتر حمید میرزاده رئیس دانشگاه آزاد اسلامی را قرائت کرد. در قسمتی از این پیام آمده است: «پدیده هویت از موضوعاتی است که مورد علاقه بسیاری از حوزه‌های علمی همچون روانشناسی، جامعه‌شناسی، علوم سیاسی و حتی ادبیات و هنر است. این گستردگی از یک‌سو، نشان‌دهنده اهمیت آن و از سوی دیگر نشانه گستردگی دامنه آن است. به کمک هویت است که افراد به تعریفی از خویش می‌رسند و اگر این تعریف با واقعیت اجتماعی آنها در تعارض باشد، حالت‌هایی چون عدم‌یختگی، فشار روانی و مشکلات رفتاری به بار می‌آورد. هویت، سازهای روانی- اجتماعی است و طرز فکر و عقاید و نحوه ارتباط فرد با دیگران را دربر می‌گیرد.»

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی گفت: «صاحب‌نظران بر این باورند که سلامت روانی همان داشتن هدفی انسانی در زندگی، تلاش در حل کردن علاقه مشکلات، سازگاری با محیط اجتماعی براساس موازین انسانی و اخلاقی و سرانجام تعهد به کار و مسئولیت‌پذیری و پیروی از اصل نیکوکاری و خیرخواهی است. در این راستا، تغییرات سریع و گسترده در جهان امروز به واسطه رشد و توسعه ابزارها و وسایل ارتباطی الکترونیک ایجاد می‌کند در برابر موج سهمگین سردرگمی هویت به‌ویژه هویت فرهنگی، ملی و اجتماعی تدابیر لازم اتخاذ شود. بنابراین عمده این وظیفه و رسالت سنگین بر دوش مراکز و نهادهای فرهنگی و آموزشی است.»

دکتر میرزاده در پایان پیام خود گفت: «در این میان